

AMOEB A

Officieel Orgaan van den Nederlandschen
Jeugdbond voor Natuurstudie

REDACTEUR: G. FRANS MAKKINK.

7E JRG.

JULI 1928

NO. 11

Verslagen van de afdelingen binnen een week na afloop der vergadering of excursie, natuurhistorische bijdragen, boeken en tijdschriften ter aankondiging en alle overige stukken voor de redactie bestemd, aan den **Redacteur: G. Frans Makkink, Frans Halsstraat 30 bis, Utrecht.** Klachten en opmerkingen inzake de bezorging van Amoeba, advertenties, abonnements-opgaven en adreswijziging van abonnés bij den **Administrateur: Emile Cohen, Heemskerckstraat 20, Den Haag.** Aanmelding en adreswijziging van algemeene leden en donateurs en alle inlichtingen over den Bond bij den **Algemeen Secretaris: Marcus J. Adriani, Mozartkade 2, Amsterdam Zuid.** Afdracht van de afdelingen, contributies, donaties, abonnements- en advertentiegelden, enz. uitsluitend door storting of overschrijving op **girorekening 131628 van de Algemeen Penningmeesteresse: Ljes van Wezel, Pretoriusplein 3 II, Amsterdam Oost.** Voorwerpen ter determinatie en inlichtingen op Natuurhistorisch gebied bij den **Wetenschappelijk Correspondent: Carel v. Rijsing, Kilmopstraat 63, 's-Gravenhage.** Opgave en bedanken van leden en adreswijzigingen bij den afdelingssecretaris, door dezen op de daarvoor bestemde formulieren aan den Districtsleider.

TOT KIJK, IN 'T ZUIDEN.

Nog even, en 't is zo ver. Dan komen we plotseling na al die drukte van repetities en examens te staan in een heelal van vrije tijd en eerst gaat het ons als een buitenman in de stad: wat zullen we 't eerst doen? Maar 't uitwerken van de plannen welke we al in de verloren uurtjes begonnen in elkaar te zetten en die we maar al te vaak met een spijtig gebaar uit onze gedachten moesten bannen, is wel het eerste waar we ons met hart en ziel op werpen. De kampfangers, wie bij het lezen van de kampberichten en de beloften van Zuid-Limburg het water langs de maag liep, maken lijstjes van alle mogelijke en onmogelijke voorwerpen welke mee moeten (en wat een genot om telkens zo'n lijstje aan te vullen) en met pijnlijke zorgvuldigheid worden de spullen nagezien en klaargelegd.

En eindelijk dan komt de dag dat de fiets gepakt wordt of dat de vijf guldens voor de vakantie kaart neergeteld worden aan 't loket, dan gaat 't spel beginnen.

Dan draaft de K.C. al heen en weer over het terrein, dat ginds op de glooiende heuvelen, in het land waar het koren staat in

golvende rijen en waar vruchtbomen hun ooft laten stoven in de zon. Dan gaan we het zelf zien, wat we ons tuis voor ogen lieten toveren door de woorden van Heimans, we gaan zelf rondtrekken door dat wondermooie Krijtland. En zal ons al die schoonheid niet nóg meer treffen nu we horen dat Dr. Thyse een tijdje onze gast zal zijn, om zijn vriend te gedenken?

Nog een aantal dagen van aangename spanning scheiden ons van het kamp, en alle herinneringen van vorige jaren doen ons steeds vuriger verlangen, totdat we dan eindelijk in een nieuwe omgeving onze oude bekenden weer zullen ontmoeten, en de nieuweling eens te weten zal komen wat al die oudgedienden zo maanden van te voren doet snakken naar *het* kamp.

FRANS MAKKINK.

ZOMERAVOND OP ROZENBURG.

Den tweeden dag van ons kamp te Rozenburg, keerden wij moe van 't wandelen door de duinen en 't soppen over de slikken, huiswaarts. Ons huis! Een linnen huis, waar wij, beschut voor weer en wind, 's avonds zoo gezellig samen waren.

Het was gedurende den heelen dag drukkend heet geweest, zóó warm zelfs, dat de vogels van hun nesten afvlogen, om 'n beetje koelte op te doen. In de sternkolonie was het dan ook 'n oorverdoovend lawaai geweest. Nu evenwel was 't rustig en stil, slechts werd deze stilte zoo nu en dan verbroken door 't gekrijsch van 'n paar vischdiefjes en 't getirrelir van wat dwergsterntjes, die boven den Waterweg aan 't visschen waren, of door 'n fazant, die op den laten avond nog eens z'n liefdeslied deed hooren.

Terwijl wij rustig ons eten zaten te koken, op onze „primus” kwam door de struiken, met 'n pijp in z'n mond en z'n handen in z'n zakken, ons aller Rozenburgsche vriend, de Jager, aanwandelen. Ook hij genoot van de vredige rust van 't prachtige duinlandschap. Na 'n onderzoekenden blik over zee geworpen te hebben, zei hij op z'n gemoedelijke manier, dat het heerlijk weer was, maar, dat we wel eens onweer konden krijgen.

Hij gaf ons tevens den goeden raad, de lijnen maar flink aan te halen, vooral aan den Westkant. Toen ging hij weer heen,

niet nadat hij ons stuk voor stuk goeden nacht had gewenscht en nog eens had gekeken, of we wel deden, wat hij gezegd had.

Na ons avondmaal gingen wij op 't aanlegsteigertje onze pannen en borden wasschen, om daarna nog eens heerlijk van de schoone natuur te genieten. Wij zetten ons daar toe op 'n duintje neer, waarvan wij zoowat 't heele eiland konden overzien.

In 't Oosten werd 't al donker. 't Westen was één purpergloed, waar tusschen eenige donkere wolkjes. De zon ging bloedrood onder en verlichtte met haar laatste stralen 'n schip, dat naar verre landen ging.

Alles was stil, alleen de scholeksters op 't slik konden hun snaters niet dicht houden en liepen met den kop omlaag, om 't hardst achter elkaar aan, terwijl ze zenuwachtig hun schrill tepuut lieten hooren. Zoo nu en dan liet 'n wulp eens z'n eentonige trillers weerklinken, of vloog op rustigen wiekenslag een lepelaar naar den Brielschen Maas.

De zon was nu onder. Donkere wolken kwamen van alle kanten opzetten. Een heerlijk koelte-gevend avondwindje was opgekomen en deed 't helm zachtjes heen en weer bewegen. De laatste zangertjes zwegen nu. Slechts was zoo nu en dan nog 'n fitis of 'n heggemuschte te hooren. Maar ook dit duurde niet lang meer. Weldra trad de diepe stilte van den nacht in. Wij lagen mijmerend naar de lichten van den Hoek te kijken. Dicht bij zee de kleine flikkerlichtjes van de arbeiderswoningen, meer naar rechts 't machtige vuurtorenlicht en de helder opbrandende lampen van 't station en de Harwichboot. In 't weiland loeide een koe en boven ons fladderden bedrijvig een paar vleermuizen... Heerlijk is zoo'n stille avond. Dan voel je de schoonheid der natuur...

Pas waren wij echter in onze tent teruggekeerd, of 't begon te druppelen. En daar bleef 't niet bij, want weldra viel de regen bij stroomen neer. Bliksemstralen schoten door 't luchtruim. Dat was er over van de vredige rust!

Overal hoorden wij piepende jonge bergeendjes. Dan voor, dan achter de tent. De moedereend waagde zich niet op den grond, maar probeerde ze steeds rondvliegend uit de buurt te lokken. In de lucht wemelde het van wulpen, kievieten, tureluurtjes en dergelijke, ieder voor zich op zijn manier lucht gevend aan z'n angst voor

't noodweer. Ook met onze rust was 't gedaan. Bij iedere bliksemstraal, die onze tent hel wit verlichtte, schrokken wij op. Gelukkig was 't onweer van korten duur. Gelukkig! want ik dacht aan al die vogels in wei, duin en strand, die in dat weer, met hun dun veerenpakje hun jongen of eieren te beschermen hadden, een zware ouderplicht, die ze vervullen moesten.

Eindelijk was alles weer stil, de rust was weer teruggekeerd. Overal heerschte weer een diepe nachtelijke stilte. Op 't strand, op 't slik, maar ook bij ons.

Dec. 1927.

HAN WEYMAN.

VANUIT DE SCHUILHUT.

Ik zit in de fotografeerkuil op het strand van de Hoek van Holland te wachten op de dingen die komen zullen. De kuil bestaat uit een holte in het zand in de vorm van een stoel, die zoo diep is, dat je lekker lui achteroverleunende net met je hoofd boven de strandoppervlakte uitsteekt. Hij is vrij ruim en gemakkelijk, wat een vereischte is van deze kuilen. Niet alleen dat je anders absoluut stijf wordt en het geen heele morgen of middag uithoudt, maar bovendien heb je zoo de grootste kans, dat je stil kan blijven zitten, en je niet telkens van de eene pijnlijke houding in de andere hoeft te wentelen. Vóór mij staat het statief met het toestel, geladen en gespannen om elk oogenblik zijn diensten te kunnen verrichten. Van boven is de kuil overdekt met manden, waaroverheen weer zand ligt, dat, nu het in de wind een beetje begint te droogen, bij de minste beweging in stroomen op me neervalt.

De kolonie is niet groot, maar ik heb toch nog altijd naar voren het vrije uitzicht over zes nesten, en als ik mij omdraai, kan ik door het vallende zand nog twee nesten waarnemen. Bij een van die nesten, schuinlinks achter mij ligt nog een tweede kuil.

De term nesten is eigenlijk veel te weidsch. De broedplaats bestaat uit een onopvallend soms grooter, soms kleiner kringetje schelpen, waar binnenin nu in Juli een vervolglegsel ligt van twee eieren. Alleen het nest, welker bewoners ik wil kieken, is

voor mij te onderkennen uit de blakend witte schelpenmassa, waarmee het strand hier bedekt is. Van de andere weet ik alleen dat ze er liggen door de stokjes die we er bij geplant hebben om ze niet in te trappen.

Frans en Nico hebben nu ook Weyman in zijn kuil geholpen en gaan de richting uit van de vischdievenbroedplaats. Luid schreeuwend blijft de heele kolonie hier nog een tijd in de lucht hangen; maar langzamerhand wordt het stiller. Op eenige afstand van mijn kuil, vlak bij een stokje, verschijnt een vlug bewegende schaduw. Al biddend laat zich een dwergsterntje langzaam zakken om een eindje van zijn nest neer te strijken. Hij plukt wat aan zijn veeren, kijkt nog eens de heele omtrek af of er niets verdachts te bespeuren is en gaat dan op zijn nest zitten. Nog even schuifelt hij wat heen en weer om veeren en eieren in de gewenschte houding te krijgen, en dan is het voor de eerstvolgende tijd met alle beweging gedaan. Zoals hij daar nu zit, onbeweegelijk met de kop recht voor zich uit, is hij bijna niet van de omgeving te onderscheiden. De tegenstelling van zijn blinkend witte voorhoofd en lichtblauwe vleugels met de zwarte kap, past zoo volmaakt bij de schelle afwisselingen van licht en donker op het schelpenstrandje, dat ik soms even moet zoeken om hem te vinden. Ook de zwartgepunte gele snavel valt wonder boven wonder heelemaal niet op.

De een na de ander strijken nu ook de overige vogels neer. Ook „die van Weiman” zit al, tot eindelijk de mijne besluit neer te strijken. Maar achterdochtig als hij schijnt te zijn blijft hij een goed eind van het nest verwijderd. Ik begin bang te worden voor de eieren. De zon is weg en als de vogel nu nog niet komt, dan konden ze wel eens gevaar loopen. Gelukkig vindt ook hij het genoeg en gaat, hoewel langs allerlei omweggetjes en niet bijzonder haastig op zijn nest toe. Duidelijk komen nu de zwemvliezen tusschen de teenen te zien, terwijl ook het oog langzamerhand uit de zwarte kop te onderscheiden valt. Eindelijk is hij bij het nest en zijn borstveeren wijd uitzettend opdat de eieren aan alle kanten beschut zullen worden, glijdt hij plotseling op de eieren, wiegelt even in alle denkbare richtingen heen en weer om toch vooral maar de eieren goed afgesloten te krijgen en zit.

Ziezoo, die is klaar. Vooreerst zal hij wel gewoon blijven zitten en ik besluit hem niet schuwer te maken dan hij al is, door nu af te drukken, maar te wachten tot er wat bijzonders gebeurt. Ik heb dus alle tijd de omgeving eens wat te gaan' opnemen.

Direkt achter de hut ligt het nest van „de Bouwer". Het is het beste nest van de heele kolonie en bestaat uit een breede wal schelpjes, omringd door een strookje grond, waar alle schelpjes weggehaald waren. Toch ging de vogel rustig door met zoo nu en dan zijn kop naar beneden te buigen en zich zoo ver mogelijk uittrekkend een mondje zand op te rapen, om dat weer vlak naast zich neer te leggen. Dit was de eenige beweging die in de kolonie voor lange tijd was waar te nemen; maar op eens schrikten de vogels op uit hun dommelstadium om met veel lawaai de lucht in te gaan. De oorzaak van dit oproer bleek eenige overvliegende kievitten te zijn. Toen ze voorbij waren draaide dezelfde film weer af; een voor een kwamen de dwergsterns op hun nesten toe en verzonken weer in hun gedommel. Nog een paar keeren kwam er leven in de brouwerij, doordat een van de vogels werd afgelost. De heele bende werd dan wakker, lang voordat je kon bemerken dat er wat aankwam. Vrij zenuwachtig begonnen ze dan op hun nesten te draaien, ondertusschen aldoor maar krijschend. Dit krijschen werd van boven beantwoord. Een van de vogels werd hoe langer hoe zenuwachtiger, en na een oogenblik streek vlak daarbij de aflosser neer. De vogel die op het nest zat, liep er nu eerst een eindje van af, om dan weg te vliegen, terwijl de nieuwaangekomene zijn plaats innam. Naar wat wij waargenomen hebben, werd er bij het aflossen nooit gevoerd, en bleef bij het voeren de vogel die gevoerd werd, op het nest zitten.

Het is opmerkelijk hoe weinig dwergsterns om geluiden geven die ze niet kennen. Ik heb, toen ik klaar was, voor ik mijn toestel opborg, de Compursluiser op een seconde gezet en die een paar maal laten afloopen. Dit gebeurt met een harde klap, voorafgegaan door een gonzend geluid dat een seconde duurt. De dwergstern keek wel in mijn richting maar dacht er niet aan om weg te vliegen. Voor bewegingen zijn ze echter zoo bang als voor de dood. Ik moest in de donkerte van mijn hut altijd nog met

de grootste omzichtigheid te werk gaan, als ik eens een andere kant uit wilde kijken.

Op het laatst van de middag werd mijn dwergstern nog op het nest gevoerd. Dit gaat ongeveer als het aflossen. Komt een dwergstern aan, dan wordt de heele troep wakker; de zenuwachtigste vogel was in dit geval de mijne, en na verloop van tijd verscheen de schaduw van een biddende vogel op mijn hut. De schaduw werd langzamerhand grooter, de vogel voor mij hoe langer hoe opgewondener, tot plotseling vlak bij hem een vogel neerstreek met een vischje in zijn bek, dit overgaf en weer wegvloog. Het heele voeren had hoogstens twee seconden geduurd.

Hiermede was mijn laatste plaat belicht en ik verrees tot groote ergernis van de omwonende dwergsterns uit de grond om naar de tent te gaan.

MARTIEN RUTTEN.

KAMPHERINNERING.

Het was een nacht om nooit te vergeten!

Het attentiesein aan de seinpost te De Koog was al sinds enige uren door het sein „Storm uit het Z.W.“ vervangen, terwijl ook het briesje, dat in de namiddag al meer en meer begon aan te wakkeren, ons op ons qui-vive deed zijn.

Overal werden dan ook voorzieningen getroffen; grondpennen werden zoveel mogelijk vervangen door houten pikets, die in allerijl uit wat dunne dennestammetjes werden gemaakt; zwakke plekken in de tenten werden op de een of andere wijze wat steviger gemaakt.

Deze was bezig de lijnen van zijn tent zó te spannen, dat de laatste niet te los stond en dat ze toch bij een eventueele regenbui, die dan ook later in de avond kwam opzetten, niet zouden knappen, gene weer versterkte ze nog eens ekstra met een stormlijn.

't Was overal een en al bedrijvigheid, het kampleven was in volle gang; de strijd tegen de elementen zou een aanvang nemen. De strijd, die ieder wel eens zou willen memaken, die evenwel toch werd gevreesd!